

Impact Labb

4 maj, 2023

A futuristic cityscape with a prominent vertical green building and elevated walkways. The scene is set against a backdrop of a hazy, sunlit sky with scattered clouds. The city features a mix of modern, sleek buildings and lush greenery. A central focus is a tall, rectangular building covered in green plants and vegetation, standing out among other skyscrapers. In the foreground, there are elevated walkways and roads, some with small vehicles, weaving through a dense forest of green trees. The overall atmosphere is one of a sustainable, advanced urban environment.

Syftet med dagen
är att göra centrala begrepp och
principer som Impact Innovation
bygger på mer inspirerande och
hanterbara

Agenda för dagen

Del 1: Komplexa samhällsutmaningar och komplexitetsmodeller

- Mats Tyrstrup om system och komplexitet
- Gruppövning för att utforska tankemodeller och verktyg
- Summering tillsammans
- Lunch

Del 2: Systemperspektiv på era utmaningar

- Ramboll om systemperspektiv och systemkartläggning
- Gruppövning för att utforska tankemodeller och verktyg
- Summering och avslut tillsammans

Återblick Impact Dialog

Vad lärde vi oss senast vi sågs?

Vad kom upp senast vi sågs?

- Relevanta dialoger där flera verkade förstå nyckelaspekterna
- Öppen inställning med trygga aktörer
- Många funderingar kring missions - mätbarhet, bredd/spets, åtagande, perspektiv, inkludering, konkretion
- Väva samman olika incitamentsmodeller och förutsättningar för risktagande
- Ojämn balans mellan aktörsgrupper under konferensen
- Många funderingar kring aktörs-konstellationer och hur man säkerställer en bredd av perspektiv
- Reflektioner kring maktstrukturer, traditionella system, lagar & regler i relation till detta nya tänk - hur djärv vågar man vara?
- Många tankar om organisering, roller och administration av programkontor

A futuristic cityscape with a prominent vertical green building and elevated walkways. The scene is set against a backdrop of a modern city skyline with various skyscrapers. The foreground features a lush green landscape with dense foliage and a network of elevated walkways and ramps. The central focus is a tall, slender building covered in greenery, with multiple levels of outdoor spaces and plants. The overall atmosphere is one of sustainable urban development and innovation.

Systemperspektiv för att förstå komplexa samhällsutmaningar

SCoG

Stockholm Center
of Governance

Komplexitet och komplexa system

Kompletterande perspektiv på Missionsdrivna innovationer

Vinnova 230504

Docent Mats Tyrstrup

Enkla, komplicerade och komplexa frågor & utmaningar ... och samhällen ...

ENKLA

Tydliga orsak-
verkansamband, lätta
att hantera för flertalet

Jordbruk & hantverks-
samhället

KOMPLICERADE

Orsak-verkan samband
finns, men kräver
specialister för att hanteras

Industri-
samhället

KOMPLEXA

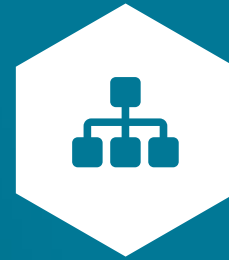
Saknar orsak-verkan
samband, låg förutsägbarhet
och liten replikerbarhet

VUCA-
Världen

Komplexa samhällsutmaningar – en distinktion

Tematiskt
komplexitet

Organisatoriskt
komplexitet

Modell över tematisk och organisatorisk komplexitet

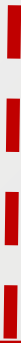
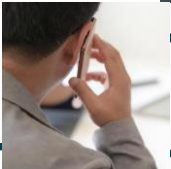
		Tematisk komplexitet	
		Låg	Hög
Organisatorisk komplexitet	Låg	Tillverka cyklar eller Utveckla e- handelsförsäljning	Ta fram precisionsmediciner eller Göra väderprognoser
	Hög	Arrangera Eurovisions- schlagerfestivalen eller Utse Nobelpristagare	Mäkla fred i Mellanöstern eller Bekämpa Organiserad eller nätverksbrottslighet

Händelser – orsaker som sammanfaller i tid och rum

Effekter

Orsaker

Tid

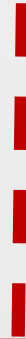
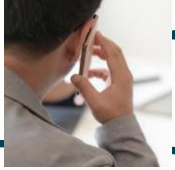

Händelser – orsaker som sammanfaller i tid och rum

Effekter

Orsaker

Tid

System som orsaker?

Effekter

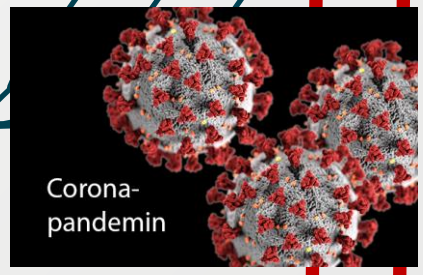

2021 CALENDAR

JANUARI	FEBRUARI	MARS	APRIL
1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5
6	6	6	6
7	7	7	7
8	8	8	8
9	9	9	9
10	10	10	10
11	11	11	11
12	12	12	12
13	13	13	13
14	14	14	14
15	15	15	15
16	16	16	16
17	17	17	17
18	18	18	18
19	19	19	19
20	20	20	20
21	21	21	21
22	22	22	22
23	23	23	23
24	24	24	24
25	25	25	25
26	26	26	26
27	27	27	27
28	28	28	28
29	29	29	29
30	30	30	30
31	31	31	31

Orsaker

Tid

*... så snabbt som möjligt ska lära dig svenska,
hitta ett jobb och klara din egen försörjning.*

Andra intressenter?

Bellevuevägen i Malmö

**Prisskillnaden för likvärdiga hus på ömse
sida gatan är 600 – 900 TSEK ($\approx 10 - 20 \%$)**

~~I Sverige är all utbildning,
även högskolan, gratis! Det
är inte tillåtet att betala för
att gå i en viss skola!~~

Ett system utgörs av:

- 1) Alla aktörer och mekanismer som bidrar till
- 2) att en viss effekt, situation eller utmaning
- 3) uppstår, vidmakthålls och/eller förändras

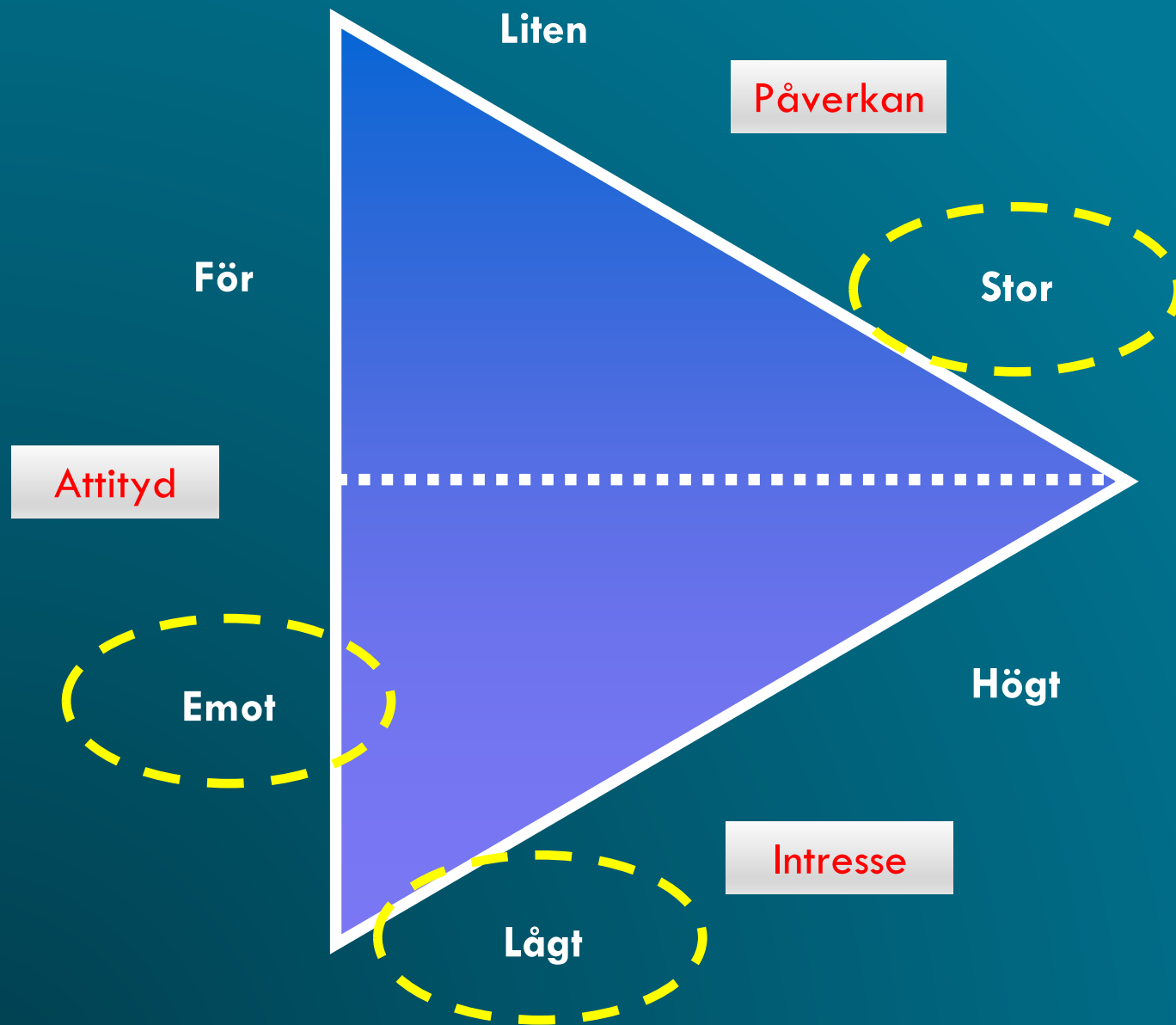
Kompletterande perspektiv:

Relationer & interaktioner mellan de olika aktörerna och mekanismerna

Gränsproblemet
(ex. öppna och slutna system)

Organiserade system i motsats till självorganiserade (eller mellantingen)

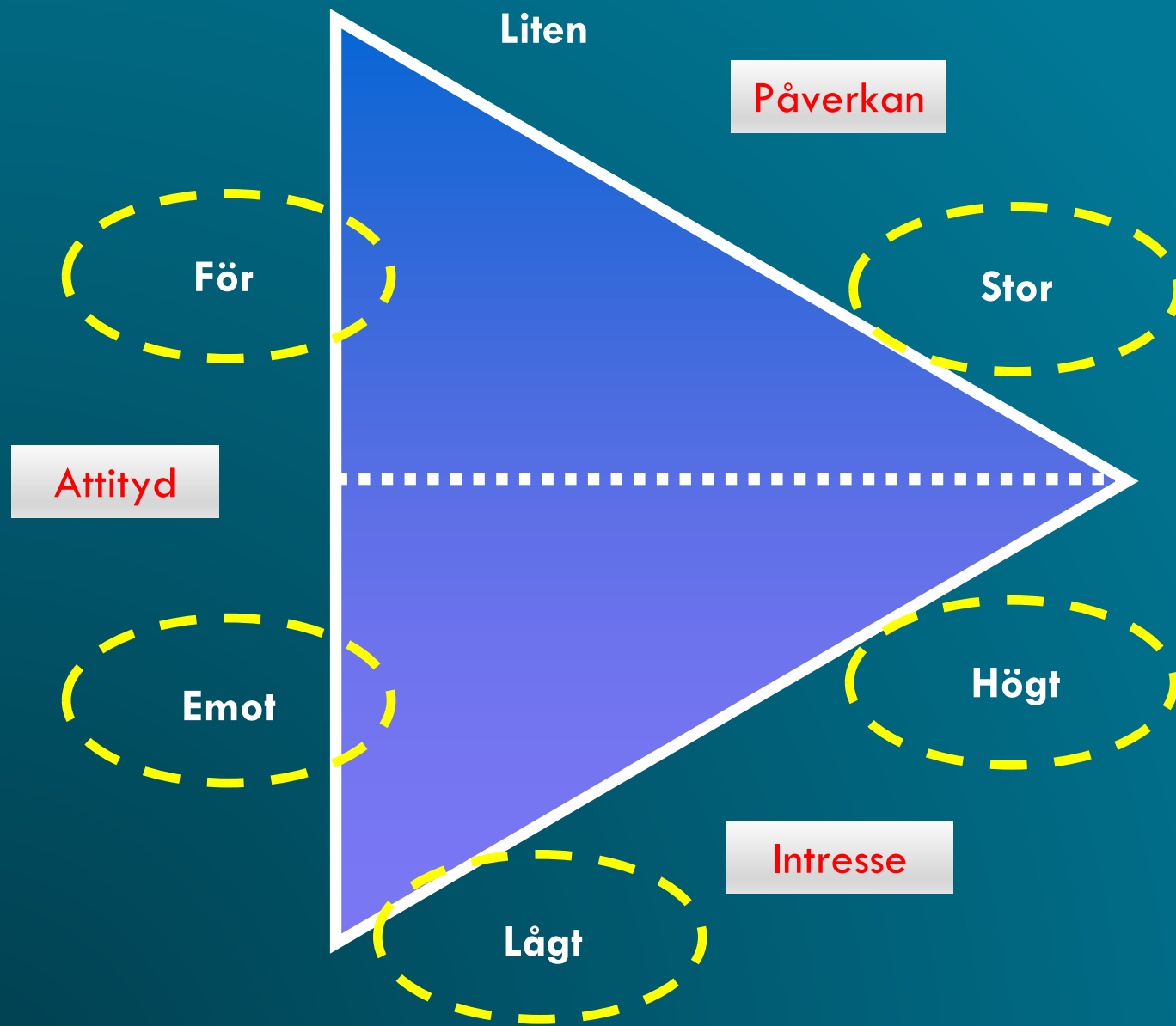
Intressentanalys

Intressenttyper:

1. Strategisk partner
2. Resurs
3. Supporter
4. Sympatisör
5. Svag motståndare
6. Opposition
7. Dark horse
8. Kärnmotståndare

Intressentanalys

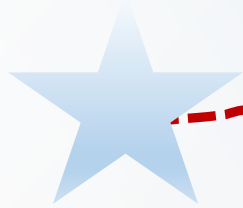
Intressenttyper:

1. Strategisk partner
2. Resurs
3. Supporter
4. Sympatisör
5. Svag motståndare
6. Opposition
7. Dark horse
8. Kärnmotståndare

Substituerbarhet?!
Subgrupper?!

Innovationsförlopp

Traditionellt
synsätt

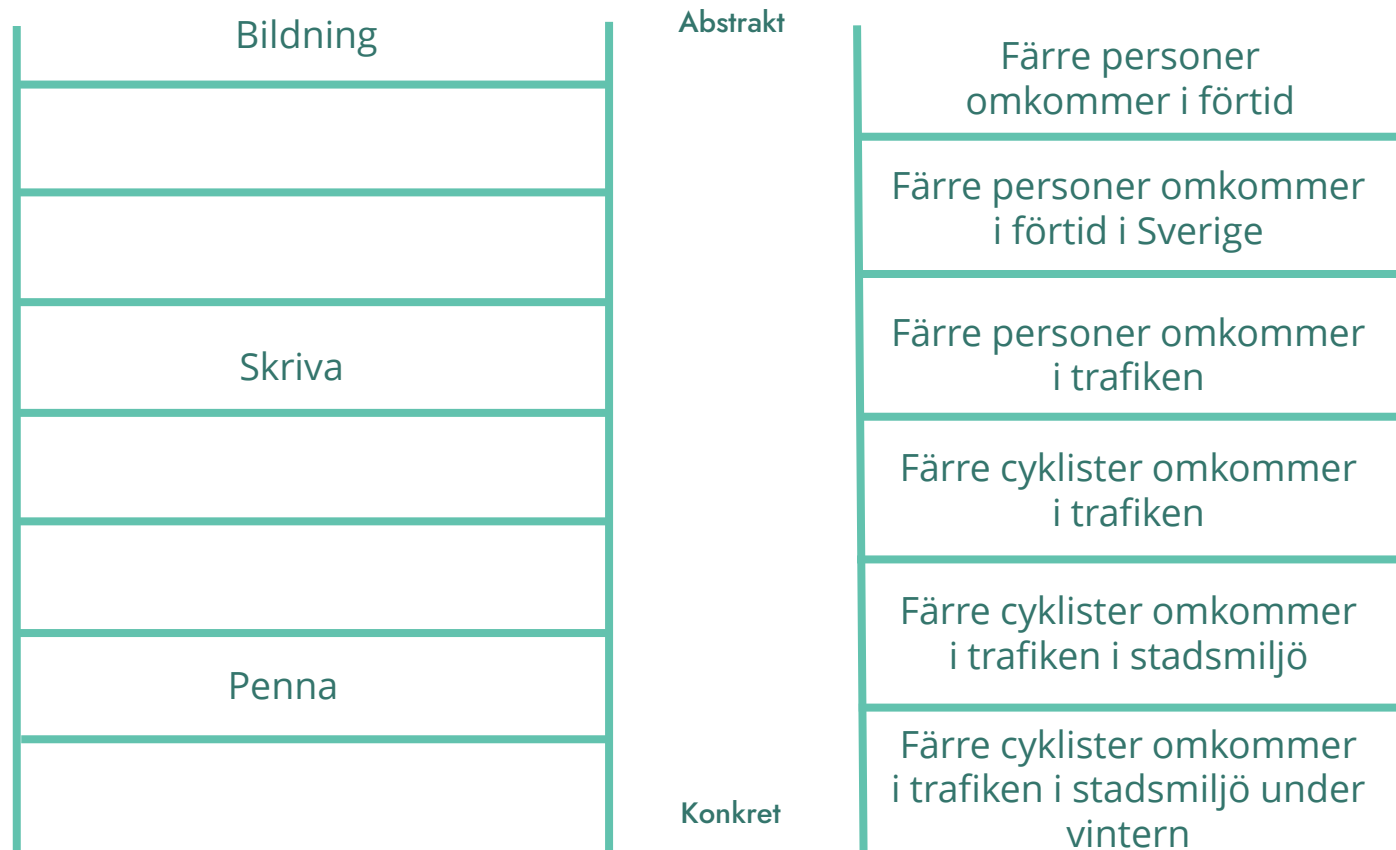
Missionsdrivna

Finns ofta en (lång?) historik
som går att samordna

System-
innovationer

Om abstraktionsnivån

Komplexitetsmodell

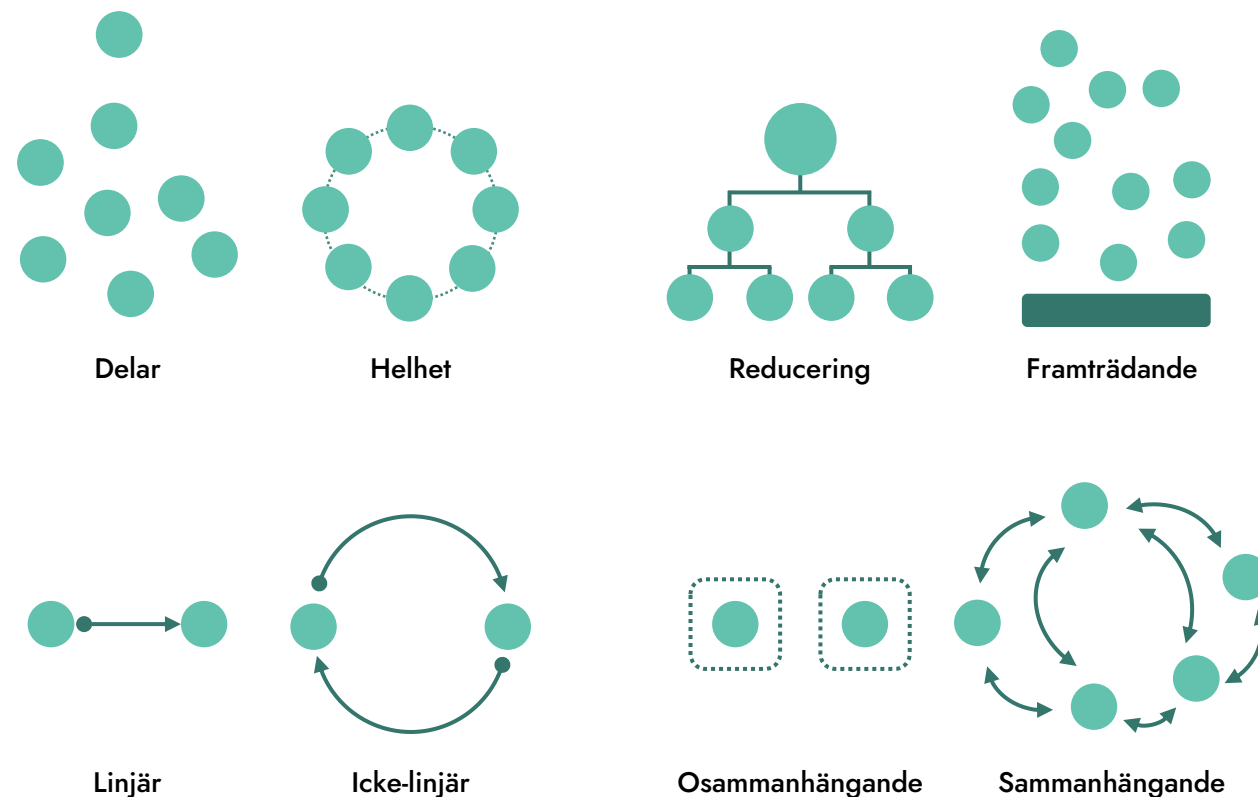
	Låg	Tematisk komplexitet	Hög
Låg	<p>Orsak till och lösning på utmaningen är lätta att identifiera</p> <p>Ett fåtal aktörer med tydligt ägarskap, samsyn och inflytande över processen som krävs för att lösa utmaningen</p>		<p>Orsak till och lösning på utmaningen är svåra att identifiera</p> <p>Ett fåtal aktörer med tydligt ägarskap och inflytande över processen som krävs för att lösa utmaningen</p>
Organisatorisk komplexitet	<p>Orsak till och lösning på utmaningen är lätta att identifiera</p> <p>Frånvaro av tydligt ägarskap, samsyn och inflytande bland aktörer över processen som krävs för att lösa utmaningen</p>		<p>Orsak till och lösning på utmaningen är svåra att identifiera</p> <p>Frånvaro av tydligt ägarskap, samsyn och inflytande bland aktörer över processen som krävs för att lösa utmaningen</p>
Hög			

A futuristic, green cityscape with a prominent vertical garden building. The scene is filled with lush greenery, modern architecture, and a clear sky with soft clouds. The text is overlaid in the center of the image.

Syftet är att introducera verktyg för
att förstå och beskriva system på ett
mer inspirerande och hanterbart sätt

Att tänka i system

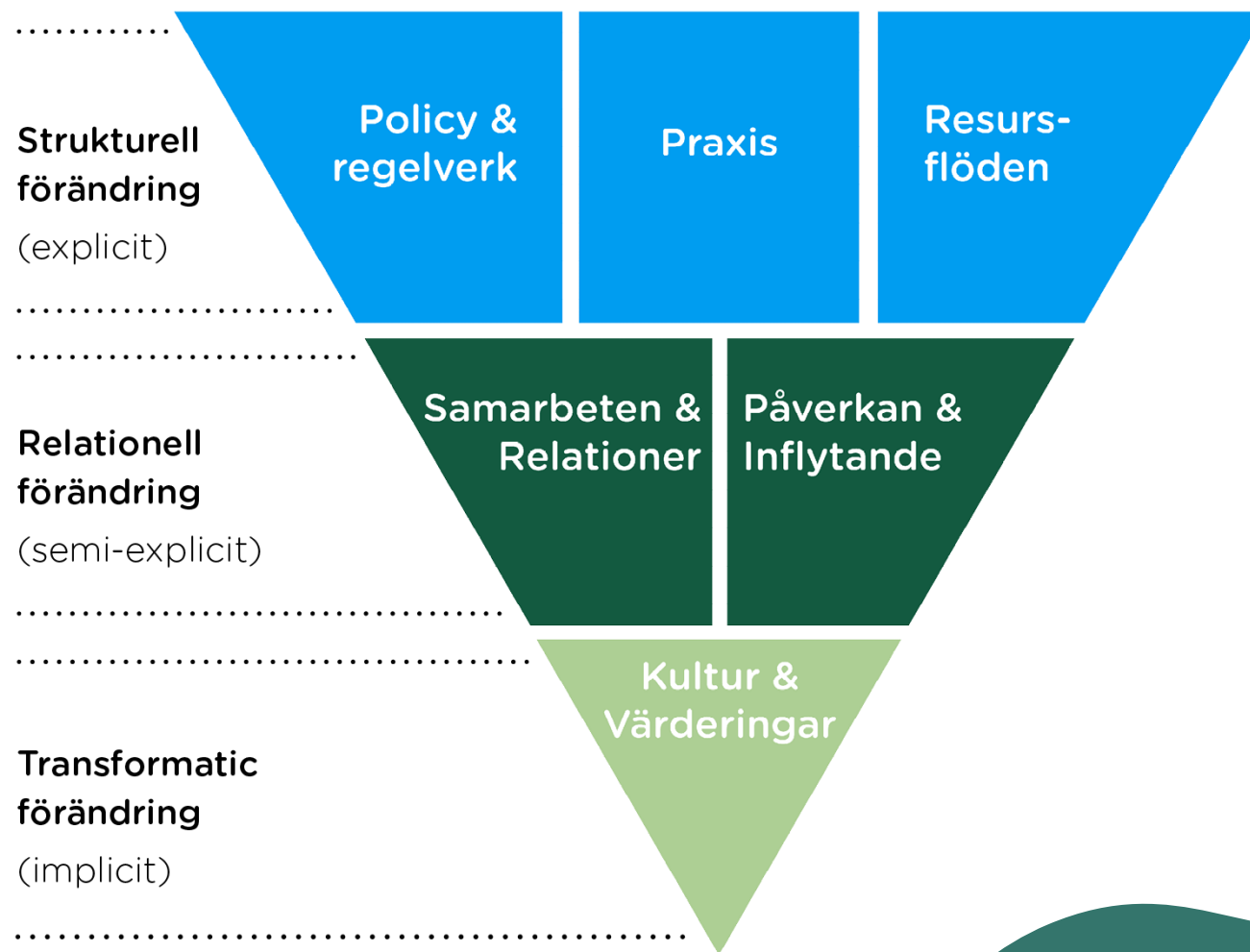
- Ett system kan definieras som en sammansättning av olika sammankopplade delar som tjänar ett visst syfte eller funktion
- En utmaning är det tillstånd som naturligt uppkommer som följd av interaktionen mellan de delar som utgör systemet

Källa: Systems Innovation Network, Si Guide

Systemförändring

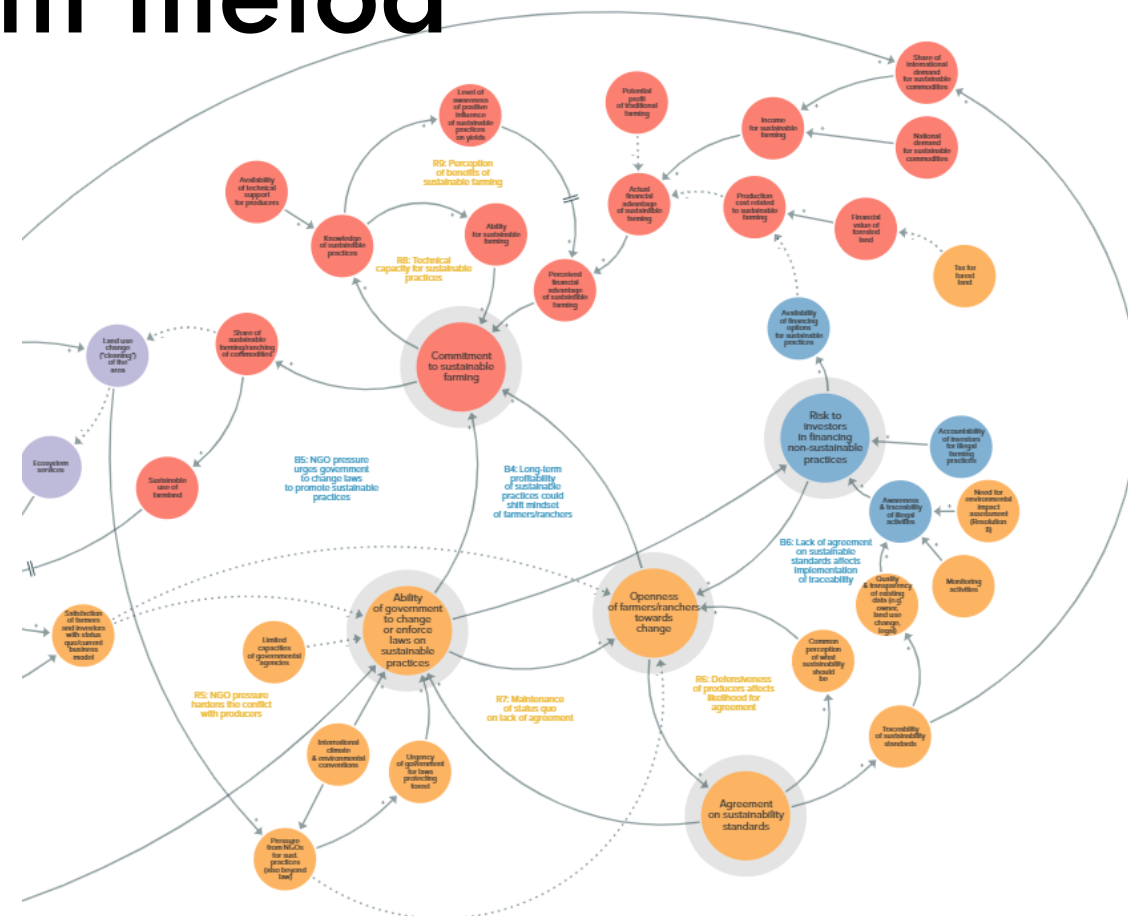
- Systemförändring handlar om att påverka de förutsättningar som håller problemet på plats
- Kräver förändringar på flera nivåer

Källa: FSG (2018). The Water of Systems Change

Systemkartläggning som metod för att förstå ett system

- Illustrerar olika delar av ett system och hur de hänger samman med varandra
- Kan fokusera på både faktorer och aktörer
- Målet är inte en perfekt systemkarta

Att illustrera system i en karta

Fördelar:

- ❑ Effektivt sätt att skapa samsyn och illustrera en helhet
- ❑ Dynamiskt och enkla att förändra
- ❑ Tydliggör delsystem

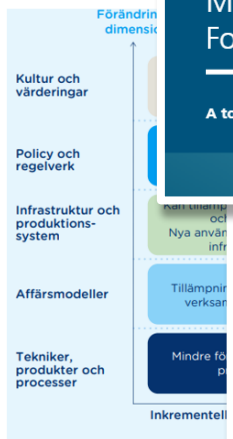
Nackdelar:

- ❑ Svåra för utomstående att förstå
- ❑ Förenkling av verkligheten
- ❑ Kartor beskriver system men ger ej lösningar

Mission-Oriented Innovation Policy For Transformative Change

A toolbox for implementation and impact assessment

Huvudsakliga beståndsdelar i systeminnovation. So...

Figure 3: Principles of Transformative Innovation Policy. Source: TIPC, 2018

Principles of transformative Innovations Policy. Source: Boni, A., Giachi, S., & Molas-Gallart, J. (2019). Towards a framework for transformative innovation policy evaluation. *TIPC Research Report*. Science Policy Research Unit (SPRU), University of Sussex Business School.

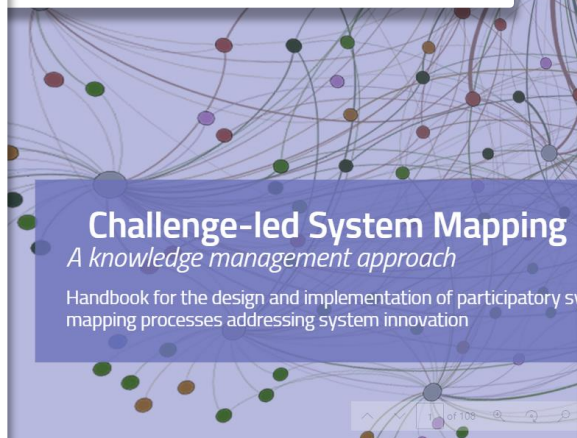
- 4 **LEARNING AND REFLEXIVITY:**
Does the project allow for 'second order' or 'deep' learning?
Is the opportunity for this embedded within the policy and project?
- 5 **CONFLICT VS CONSENSUS:**
Were differences in opinion between stakeholders acknowledged and encouraged?
- 6 **INCLUSIVENESS:**
Have civil society actors and/or end-users been included?

Designing missions

Mission-oriented innovation in Sweden—
A practice guide by Vinnova

Written by Dan Hill, and featuring contributions from Brian Eno, Pernilla Glaser, Afton Halloran, Mariana Mazzucato, Darja Isaksson, Anja Melander, Marco Steinberg, Jakob Trollbäck and Amanda Wood.

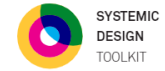
Challenge-led System Mapping

A knowledge management approach

Handbook for the design and implementation of participatory system mapping processes addressing system innovation

in the mission-oriented ir
IGs. Source: Miedzinski, M.
A framework for mission-c
apping for the SDGs: the ce
7. STEEP mapping of barriers and dri

Factors	Barriers	
	Local	Global
and		
cal and logical		
nic and al		
imental		
l and		

Systemic Design

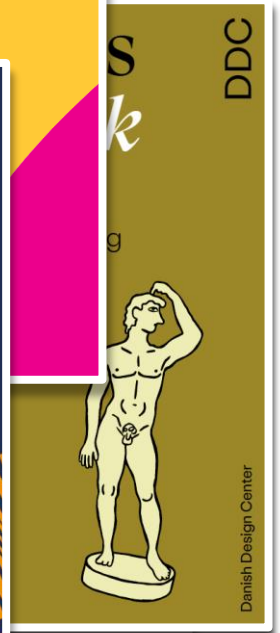
Building Better Systems

A Green Paper on System Innovation

Charles Leadbeater
Jennie Winhall

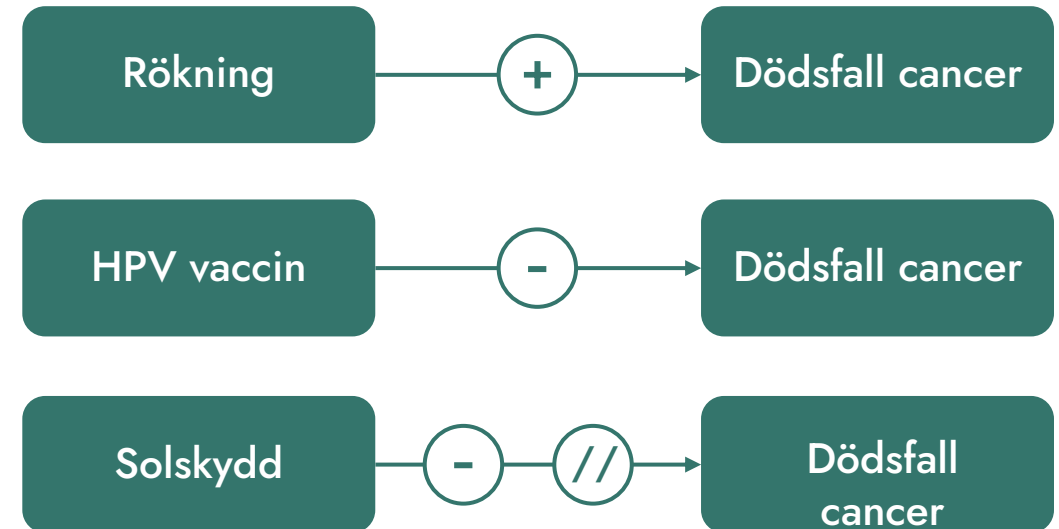
October 2020

THE ROCKWOOL FOUNDATION
Interventions

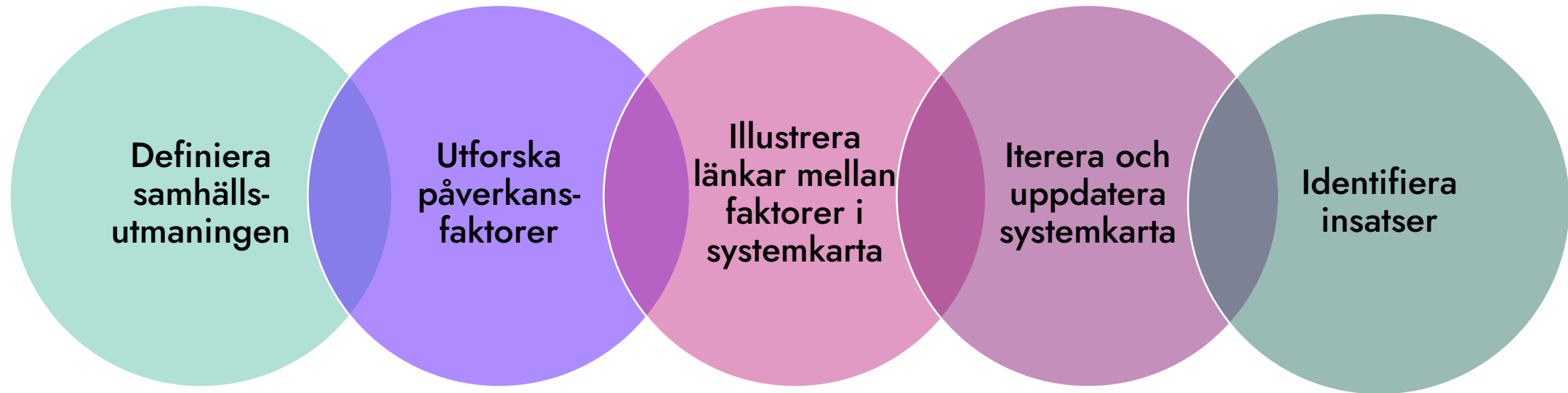

Huvudsakliga komponenter i en systemkartläggning

- Samhällsutmaning
- Huvudvariabel
- Påverkansfaktorer
- Kausala kopplingar mellan huvudvariabel och påverkansfaktorer (+-//)

Huvudsakliga steg i en systemkartläggning

Exempel – "Arbetsgivare har svårt att hitta den kompetens de behöver"

Andel SMF i landsbygd som upplever svårigheter att hitta rätt kompetens i rätt tid

Antal personer med relevant utbildning

Dimensionering av relevanta utbildningar

Förekomst av HR-personal i SMF

Storlek på arbetsmarknad där SMF befinner sig

Relevant innehåll i utbildningar

Möjlighet till distansarbete

Arbetskraftens kännedom om arbetsgivaren

Lönenivåer och förmåner

Samverkan utb.-arbetsliv

Branschens attraktivitet

Teknikskiften

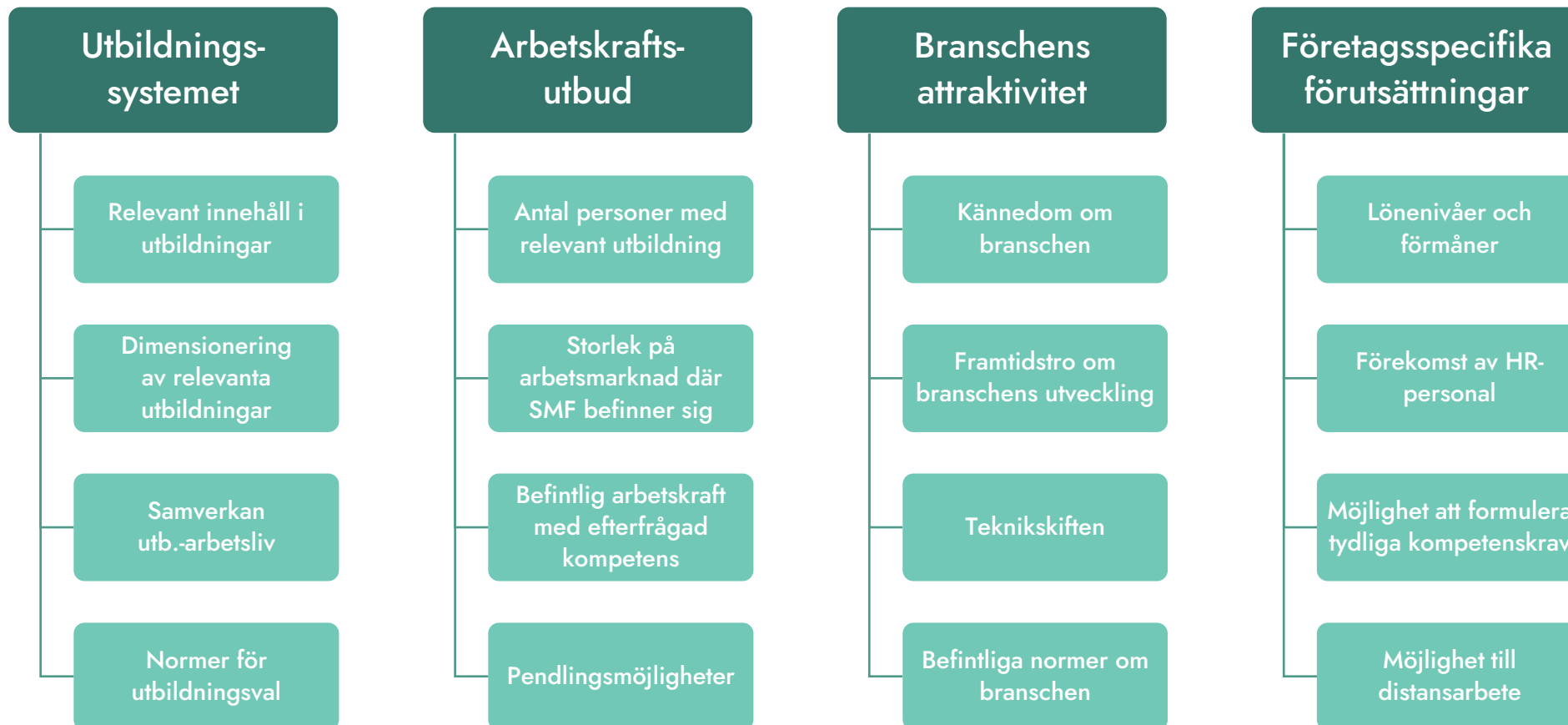
Framtidstro om branschens utveckling

Normer för utbildningsval

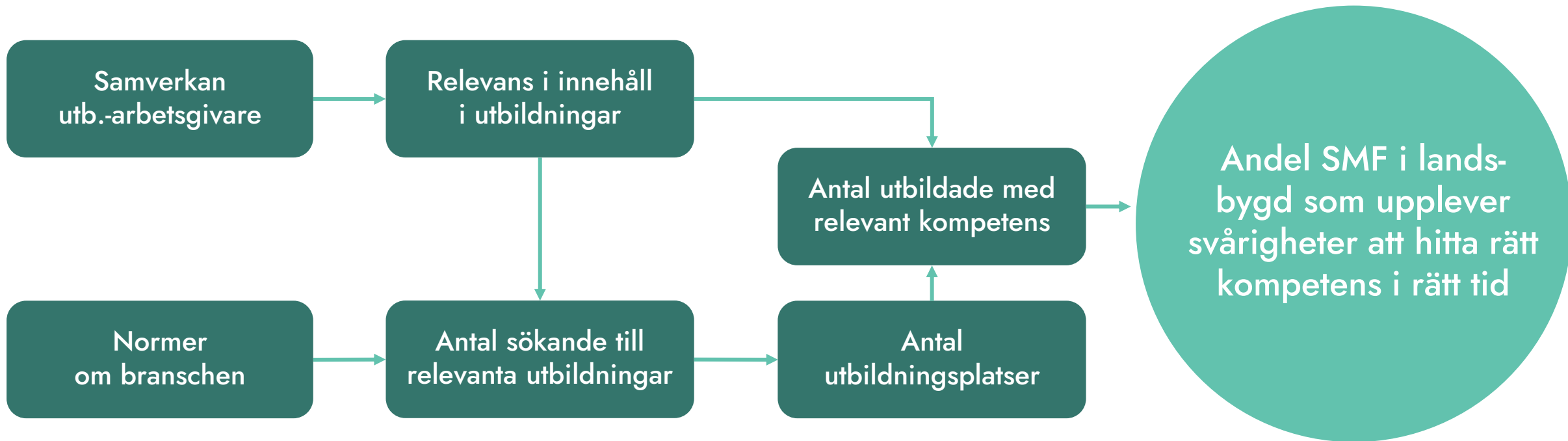
Möjlighet att formulera tydliga kompetenskrav

Befintlig arbetskraft med efterfrågad kompetens

Gruppera påverkansfaktorer

Koppla samman påverkansfaktorer

System Mapping Toolkit: Del 1

– Rama in systemet

Denna första fas handlar om att definiera fokus för er systemkartläggning. Reflektera över samhällsutmaningen och göra initiala avgränsningar.

1.1 Kontext och problemformulering

Definiera den samhällsutmaning som ni ska kartlägga.

- Skriv ned den samhällsutmaning som ni arbetar med

- Försök identifiera huvudproblemet som verkligen behöver förändras

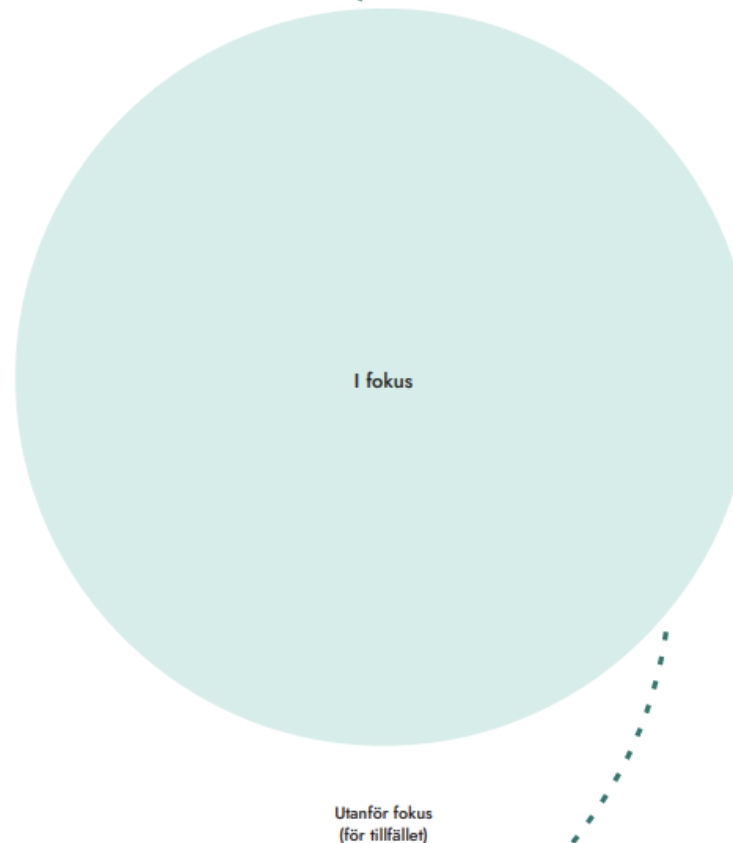
1.2 Avgränsningar och perspektiv

Vilka perspektiv är avgörande att inkludera i utforskandet av er valda samhällsutmaning?

Ange de perspektiv och aspekter som ni kommer på kopplat till er samhällsutmaning. Gruppera utifrån vad som behöver vara i fokus i ert arbete och vad som (inledningsvis) kan bortses ifrån.

Försök se på er samhällsutmaning utifrån olika perspektiv. Exempelvis:

- Lösningar (arbetsätt, tekniker, produkter och processer)
- Affärs- eller värde modeller
- Stödjande strukturer och infrastruktur
- Möjliggörande policy och regelverk
- Kultur, värderingar och normer
- Internationell spetsforskning och kompetens
- Mobilisering och formering av gränsöverskridande aktörsnätverk

System Mapping Toolkit: Del 2

– Utforska systemet

I denna fas lägger ni grunden till er systemkarta genom att definiera en huvudsaklig variabel som kan användas för att följa upp ert mission och identifiera påverkansfaktorer.

2.2 Samla påverkansfaktorer

Skriv ned vilka påverkansfaktorer som influerar er huvudsakliga variabel.

Tips för att formulera påverkansfaktorer:

- Använda substantiv istället för verb eller handlingsfraser

2.1 Huvudsaklig variabel

Vilken huvudsaklig variabel fångar er samhälls-utmaning? Ni kan definiera er huvudsakliga variabel ur problemformuleringen från del 1.1.

- Exempel på mätvärden kan vara utbildningsnivå, levnadsstandard, luftföroreningshalter eller nivå på samhällsengagemang

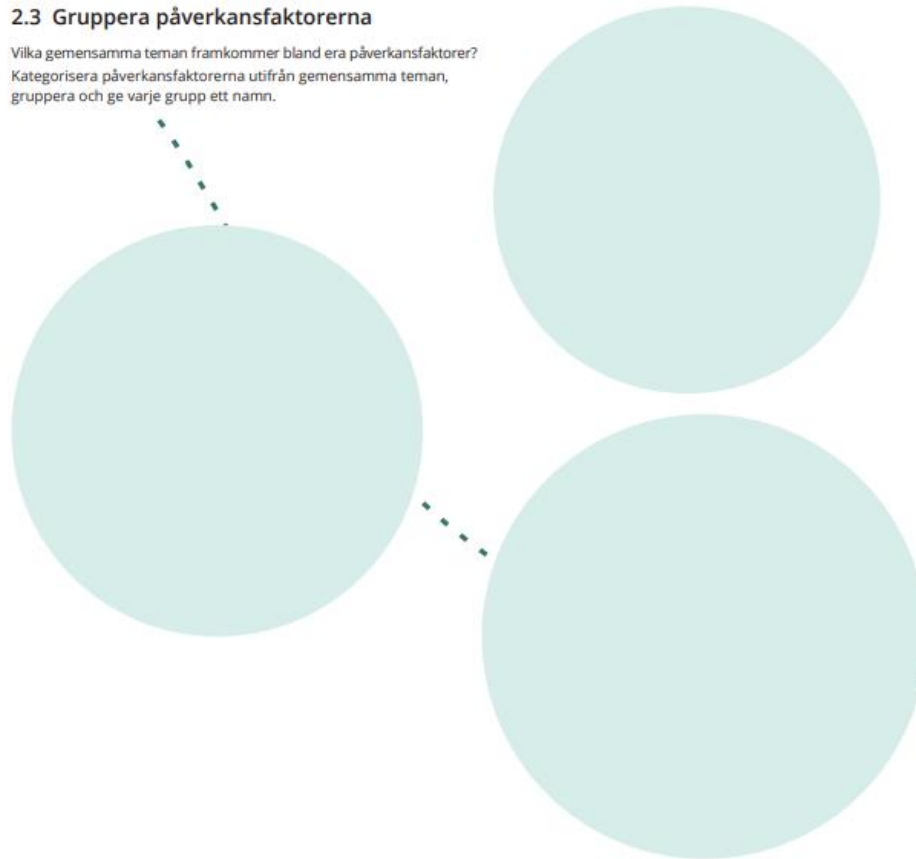
- Hur definierar ni den huvudsakliga variabeln? (2-3 meningar)

- Huvudsaklig variabel:

2.3 Gruppera påverkansfaktorerna

Vilka gemensamma teman framkommer bland era påverkansfaktorer?

Kategorisera påverkansfaktorerna utifrån gemensamma teman, gruppera och ge varje grupp ett namn.

System Mapping Toolkit: Del 3

– Kartlägg systemet

I denna fas utforskar ni relationerna mellan de olika påverkansfaktorerna och visualiserar i en karta. Utgå från den huvudsakliga variabeln eftersom ni vill förstå vad som driver den. Steg för steg lägger ni till grupperna av påverkansfaktorer.

3.1 Kom igång

Sätt ut er huvudsakliga variabel (från del 2.1) i mitten på kartan.

3.2 Kartlägg en grupp påverkansfaktorer

Lägg till en grupp påverkansfaktorer (från del 2.3) till kartan och koppla ihop dem utifrån hur de påverkar den huvudsakliga variabeln med streck.

Ni kan börja med valfri grupp. Det är generellt lättare att börja med ett kluster som har en viktig och förhållandevis direkt påverkan på den huvudsakliga variabeln.

3.4 Koppla ihop påverkansfaktorerna

Finns det andra viktiga kopplingar i er samhällsutmaning mellan olika påverkansfaktorer? Rita ut hur påverkansfaktorerna inverkar på varandra.

3.5 Lägg till nästa grupp påverkansfaktorer

Välj nästa grupp påverkansfaktorer och upprepa stegen ovan. Sätt även ut eventuella kopplingar mellan påverkansfaktorer i de olika grupperna.

Upprepa tills samtliga grupper med påverkansfaktorer är utsatta på kartan.

Att tänka på vid kartläggningen:

- Fokusera på en påverkansfaktor i taget: Vad driver den här påverkansfaktorn, vilka andra faktorer är den beroende av?
- Tänk kausalitet, inte korrelation
- Använd er av mellanliggande faktorer om det underlättar förståelsen
- Reflektera över egna förutfattade meningar eller partiskhet
- Fokusera på det viktigaste
- Jäkt inte igenom kartläggningsprocessen
- Försök inte koppla ihop allt med allt
- Lägg inte till varje liten detalj till kartan
- Var öppen för kritik och andra perspektiv

Summering av dagen och nästa steg

1.

Ge bakgrund och inspirera kring centrala begrepp/principer för att göra dessa mer inspirerande och hanterbara

2.

Gruppövning:
Utforska och definiera den samhällsutmaning ni vill lösa för att hitta nivån i er mission

3.

Summering:
Hur var det att tänka på det här sättet och vad behöver ni tänka mer kring?

4.

Ge bakgrund och inspirera kring hur man kan förstå och beskriva system för att göra systemtänkandet mer inspirerande och hanterbart

5.

Gruppövning:
Fokusera och avgränsa den samhällsutmaning ni vill lösa för att spetsa er mission

6.

Gruppövning:
Utforska påverkansfaktorer givet den samhällsutmaning och avgränsningar ni valt att göra

7.

Gruppövning:
Visualisera hur påverkansfaktorerna hänger ihop för att utifrån det kunna förstå vilka aktörer som behöver involveras

8.

Summering:
Hur var det att tänka på det här sättet och vad behöver ni tänka mer kring?

9.

Iterera och uppdatera
systemkartan

10.

Identifiera relevanta
aktörer och insatser

impact innovation